

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ZASADY I ĆWICZENIA ORTOGRAFICZNE

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE
DLA OBCOKRAJOWCÓW

Projekt "Śladami pisarzy i poetów Lubelszczyzny" jest finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach Programu Promocja Języka Polskiego.
This project has been supported by the Polish National Agency for Academic Exchange under the Promocja Języka Polskiego programme).

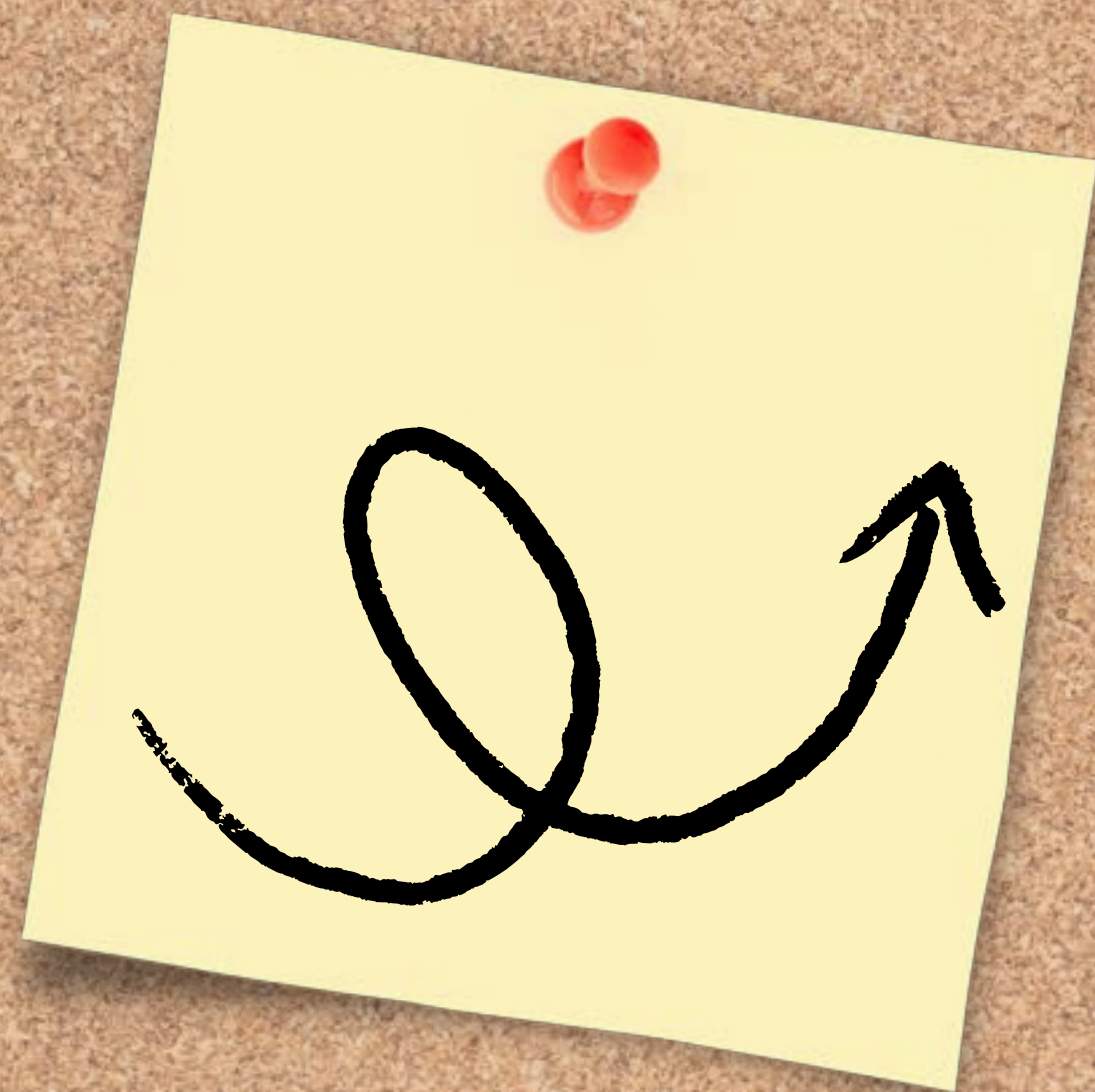

Zasady ortograficzne zostały opracowane na podstawie
„Słownika języka polskiego” PWN

Zgodnie z decyzją Rady Języka Polskiego
od 1 stycznia 2026 roku niektóre
z omówionych poniżej zasad ulegną zmianie.

Więcej informacji na stronie:

<https://rjp.pan.pl/zmiany-pisowni>

PISOWNIA
ó u

→ Literę ó piszemy:

- jeśli wymienia się w formach fleksyjnych lub pokrewnych z samogłoską o, e, np. **dróżka** – droga, **lód** – lodu, **pióro** – pierze
- w rdzeniach czasowników, w których wymienia się z głoską a, np. **mówić** – mawiać
- w częstkach -ów, -ówna, -ówka, np. **panów**, **Kraków**, **dachówka**, **Nowakówna** 'córka Nowaka'

UWAGA!
Litera ó nie występuje na końcu wyrazu.

Literę ó piszemy:

- w niewielu wyrazach na początku, np. **ósemka**, **ósmi**, **ów**, **ówczesny**, **ówdzie**
- w pewnej liczbie wyrazów, w których nie zachodzi wymiana na o lub e, a których pisownia ma uzasadnienie historyczne, np. **mózg**, **ogólny**, **równanie**, **stróż**, **źródło**

Literę **u** piszemy:

- w wielu przyrostkach, np.
 - uch – dzieciuch
 - uchna – córuchna
 - ula – babula
 - ulek – tatulek
 - uleńka – damuleńka
 - ulka – brzydulka
 - ulo – mężulo
 - unek – pakunek
 - unia – ciotunia
 - unio – dziadunio
 - uńcia – córuńcia
 - us – dzikus
 - usia – córusia
 - uszek – garnuszek
 - uszka – kaczuszka
 - uszko – serduszko
 - uś – synuś
 - uśki – miluśki
 - utki – biedniutki

WYJĄTKI!
zasuwka, skuwka,
okuwka, zakuwka,
podkuwka (= dolne
okucie sań),
przesuwka, wsuwka

Literę **u** piszemy:

- w formach czasu teraźniejszego zakończonych na -uję, -ujesz, -uje, np. **gotuję, gotujesz, gotuje, promuję, promujesz, promuje**
- zawsze tam, gdzie nie ma uzasadnienia pisownia ó

1

Ćwiczenie

Do poniższych wyrazów proszę wpisać odpowiednią literę - u lub ó.

Przykład:

stó^ó, sto^u

pi__ro; __cho; mal__je; podr__ż; rys__nek; dł__gi; c__reczka;
sk__wka; dzban__szek; __wczesny; kot__w; chm__ra; kr__l;
g__ra; rys__jemy; g__ma; p__sty; ps__w; k__lka; rach__nek; __l;
__ważaj; k__ć; przyjaci__łka

1

Link oraz kod QR
do interaktywnej wersji ćwiczenia

<https://learningapps.org/watch?v=pky3iliak25>

1

KLUCZ

pióro; ucho; maluje; podróż; rysunek; długi; córeczka; skuwka; dzbanuszek;
ówczesny; kotów; chmura; król; góra; rysujemy; guma; pusty; psów; kulka;
rachunek; ul; uważaj; kuć; przyjaciółka

2

Ćwiczenie

Proszę wstawić brakujące litery (u lub ó), a następnie połączyć poniższe wyrazy, aby powstały odpowiednie zwroty i wyrażenia.

Przykład:

tu i ówdzie

tu	kr__k
str__j	i ówdzie
pl__ć sobie	roz__m
k__la	c__d świata
chłopski	kąpielowy
__smy	kopie
biały	u nogi
zap__szczać	w b__telkę
nabić kogoś	w brodę
kr__szyc	ż__rawia

2

Linki do interaktywnej wersji ćwiczenia:

1. <https://learningapps.org/watch?v=pp3t801wj25>
2. <https://learningapps.org/watch?v=pgcpanzi225>

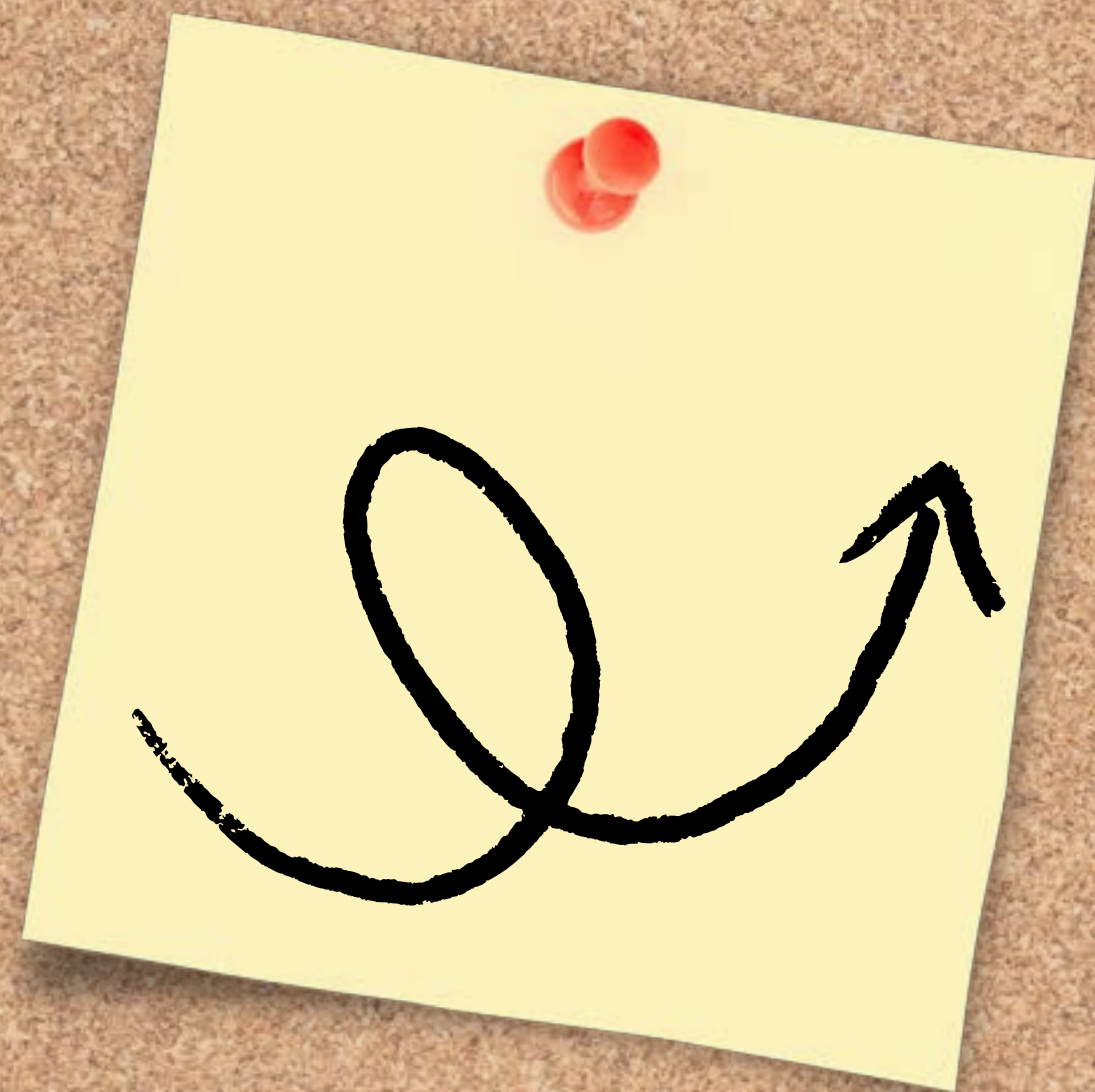
kody QR

2

KLUCZ

strój kąpielowy; pluć sobie w brodę; kula u nogi; chłopski rozum; ósmy cud świata;
biały kruk; zapuszczać żurawia; nabić kogoś w butelkę; kruszyć kopie

PISOWNIA
Z RZ

→ Literę **ż** piszemy:

- gdy następują wymiany głoskowe:

ż – g książka – księga

ż – dz księza – księdza

ż – h drużynowy – druh

ż – z mażę – mazać

ż – ź duży – duzi, wożę – wozić

ż – s boży – boski, mężny – męski

- po literach r, l, t: **drzenie, rzeć, ulżyć, tże**
- gdy wchodzi w skład partykuły -że lub tworzy partykułę -ż, np. **jakże, niemalże, skończone, weźże, jakież, takóż**

WYJĄTKI!
pótrządkie,
współtrządkie

Literę **ż** piszemy:

- po literze **n** w wyrazach zapożyczonych, np. **aranżacja, branżowy**
- w następujących wyrazach rodzimych i w formacjach od nich pochodnych: **gzegzółka, mżawka, piegza, wżdy, zawżdy**

Literę **rz** piszemy:

- gdy następuje wymiana głoskowa rz – r, a w nielicznych przypadkach rr – rz, np.

dobrze – dobry, dworzec – dworca, marzec – marca, mirra – o mirze

- w zakończeniach:

-erz, -arz: **fałszerz, harcerz, kołnierz, Kazimierz**

-mistrz: **kapelmistrz, zegarmistrz**

- po spółgłoskach: p, b, t, d, k, g, ch, j, w, np. **przemoc, zaprzecć, brzmieć, brzydota, trzeba, drzwi, krzak, grzmot, chrzest**

WYJĄTKI!

- instruktaż (= szkolenie, instruowanie), masaż, lemiesz
- połączenie liter **sz** po spółgłoskach piszemy wyjątkowo w wyrazach np. **babsztyl, całokształt, kształt, pszenica**

WYJĄTKI!

- Po spółgłoskach piszemy wyjątkowo ż:
 - w partykułach -że: **kopże, krójże, łapże**
 - w wyrazach po przedrostkach, np. **nadżerka, obżartuch, odżałować, wżenić się, żółknięcie, żżyty**

Literę **rz** piszemy:

- w formach stopnia wyższego i najwyższego przymiotników utworzonych za pomocą przyrostka -szy, np. **młodszy, szybszy, zdrowszy, najkrótszy, najlepszy**, a także w pochodnych czasownikach: **polepszać, powiększać**
- w wielu wyrazach, w których dziś już wymiana na r nie jest żywa, np. **jarzębina, rzadki, rząd, rzeka, rzepa, orzech**

3

Ćwiczenie

W poniższych zdaniach proszę wpisać odpowiednie litery - ż, rz lub sz.

Przykład:

Pani Grażynka, przedszkolanka, przyniosła na zajęcia prześlicznego języka.

1. Nad b__egiem __eki And__ej uj__ął __óltą __miję.
2. Rodzice p__y__ekli G__esiowi, że wkrótce zabiorą go do ZOO, gdzie zobaczy niezwykle __adkie, białe __yrafy, olb__ymie __ółwie oraz inne zwie__ęta.
3. Uwa__aj, żebyś nie wpadł do kału__y!
4. Ma__ę o tym, żeby zostać albo __egla__em, albo stra__akiem, albo __ołnie__em.
5. Nie zwa__ając na m__awkę i zapadający zmie__ch, Gra__ynka i jej kole__anka Kata__yna poszły się bawić na w__osowisko.

3

6. Kazimie__ jest ob__artuchem. Na jego tale__u zamiast __odkiewek, bakła__ana czy po__ywnych po__eczek lądują cięż__kostrawne potrawy: sma__one __eberka, wiep__owina oraz wysokostodzone dzemy.

Ponieważ nieprawidłowe nawyki __ywieniowe zwiększają ryzyko p__ewlekłych chorób, takich jak choroby układu krą__enia czy cuk__yca, leka__kazał mu schudnąć.

7. Ma__enka i Bo__enka są kole__ankami z klasy.

8. Mój wujek Je__yk p__y__ądza najwspanialszy na świecie __urek oraz sos ch__anowy.

9. U podnó__a góry odwa__ny podró__nik zrobił sobie krótki postój, a potem ruszył do schroniska.

10. Pani Małgo__ata lubi się p__ekoma__ać ze swoim mę__em Ambro__ym.

3

11. P__czoły to bardzo po__yteczne owady.

12. Kiedy g__mi, G__eś zawsze chowa się pod pie__ynę. P__ytula się do mamy i ma__y, by bu__a jak najszybciej się skończyła i można było skakać po kału__ach.

13. Mę__ny ryce__ K__ysztof zakochał się w księ__niczce Andzelice uwięzionej w wysokiej wie__y. Ma__ył, by została jego __oną. W zamian za uratowanie ukochanej ryce__ za__ądał od króla ręki księ__niczki i połowy królestwa.

14. Przed wycieczką szkolną mama dopilnowała, by Gra__ynka nie zapomniała o pi__amie, ró__owym pola__e, __akardowej apaszcze i dzinsowych spodniach.

3

Linki oraz kody QR do interaktywnej wersji ćwiczenia:

<https://learningapps.org/watch?v=p1x4aa6st25>

<https://learningapps.org/watch?v=pqr4z0b2t25>

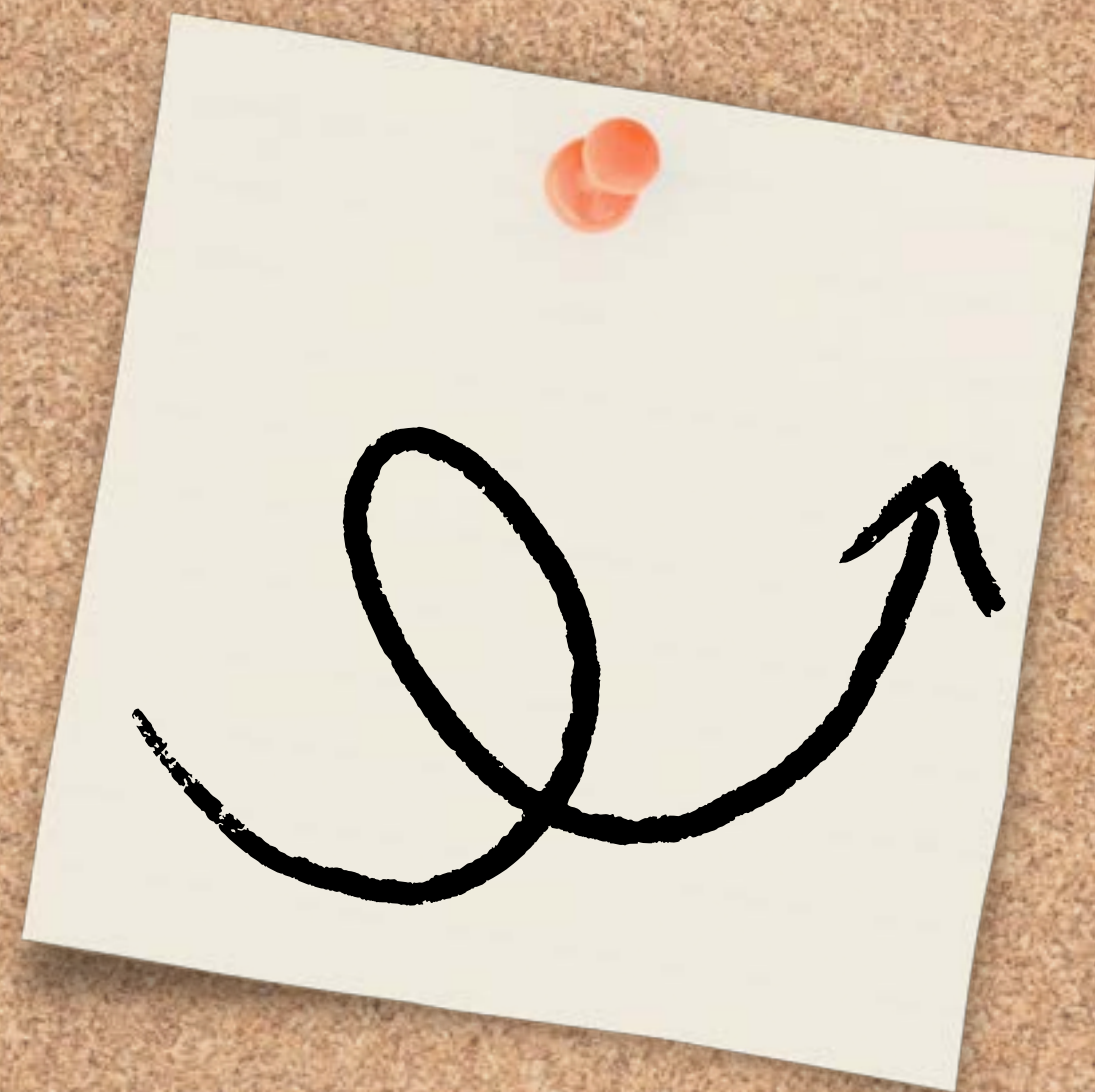
3

KLUCZ

1. Nad brzegiem rzeki Andrzej ujrzał żółtą żmiję.
2. Rodzice przyrzekli Grzesiowi, że wkrótce zabiorą go do ZOO, gdzie zobaczy niezwykle rzadkie, białe żyrafy, olbrzymie żółwie oraz inne zwierzęta.
3. Uważaj, żebyś nie wpadł do kałuży!
4. Marzę o tym, żeby zostać albo żeglarzem, albo strażakiem, albo żołnierzem.
5. Nie zważając na mżawkę i zapadający zmierzch, Grażynka i jej koleżanka Katarzyna poszły się bawić na wrzosowisko.
6. Kazimierz jest obżartuchem. Na jego talerzu zamiast rzodkiewek, bakłażana czy pożywnych porzeczek lądują ciężkostrawne potrawy: smażone żeberka, wieprzowina oraz wysokostodzone dzemy. Ponieważ nieprawidłowe nawyki żywieniowe zwiększają ryzyko przewlekłych chorób, takich jak choroby układu krążenia czy cukrzyca, lekarz kazał mu schudnąć.

3

7. Marzenka i Bożenka są koleżankami z klasy.
8. Mój wujek Jerzyk przyrządza najwspanialszy na świecie żurek oraz sos chrzanowy.
9. U podnóża góry odważny podróżnik zrobił sobie krótki postój, a potem ruszył do schroniska.
10. Pani Małgorzata lubi się przekomarzać ze swoim mężem Ambrozym.
11. Pszczoły to bardzo pożyteczne owady.
12. Kiedy grzmi, Grześ zawsze chowa się pod pierzynę. Przytula się do mamy i marzy, by burza jak najszybciej się skończyła i można było skakać po kałużach.
13. Mężny rycerz Krzysztof zakochał się w księżniczce Andzelice uwięzionej w wysokiej wieży. Marzył, by została jego żoną. W zamian za uratowanie ukochanej rycerz zażądał od króla ręki księżniczki i połowy królestwa.
14. Przed wycieczką szkolną mama dopilnowała, by Grażynka nie zapomniała o piżamie, różowym polarze, zakardowej apaszcze i dzinsowych spodniach.

PISOWNIA
H CH

Literę **h** piszemy:

- gdy następuje wymiana głoskowa rz – r, a w nielicznych przypadkach rr – rz, np.

dobrze – dobry, dworzec – dworca, marzec – marca, mirra – o mirze

- w zakończeniach:
 - erz, -arz: **falszerz, harcerz, kołnierz, Kazimierz**
 - mistrz: **kapelmistrz, zegarmistrz**
- po spółgłoskach: p, b, t, d, k, g, ch, j, w, np. **przemoc, zaprzecć, brzmieć, brzydota, trzeba, drzwi, krzak, grzmot, chrzest**

WYJĄTKI!

- instruktaż (= szkolenie, instruowanie), masaż, lemiesz
- połączenie liter sz po spółgłoskach piszemy wyjątkowo w wyrazach np. babsztyl, całokształt, kształt, pszenica

WYJĄTKI!

- po spółgłoskach piszemy wyjątkowo **ż**:
 - w partykule -że: kopże, krójże, także
 - w wyrazach po przedrostkach, np. nadżerka, obżartuch, odżałować, wżenić się, żółknięcie, żyty

Literę **h** piszemy:

- w formach stopnia wyższego i najwyższego przymiotników utworzonych za pomocą przyrostka -szy, np. **młodszy, szybszy, zdrowszy, najkrótszy, najlepszy**, a także w pochodnych czasownikach: **polepszać, powiększać**
- w wielu wyrazach, w których dziś już wymiana na r nie jest żywa, np. **jarzębina, rzadki, rząd, rzeka, rzepa, orzech**

Dwuznak **ch** piszemy:

- gdy wymienia się na **sz**, np.
 **duch – dusza, głuchy – głuszyć,
mucha – muszka, suchy – susza**
- na końcu wyrazu, np. **dach,
pech, puch, o samochodach**
- gdy występuje po literze **s**,
np. **schab, schodki**
- w rozpoczynających wyraz
częstkach:

chiro- (np. **chiromancja**)

choreo- (np. **choreografia**)

chrono- (np. **chronologia**)

WYJĄTEK!

- W niewielkiej grupie wyrazów mimo wymiany na -sz występuje **h**, np.

wataha – watasze

yamaha – yamasze

WYJĄTEK!

na końcu wyrazu w niektórych wyrazach występuje **h**, np. **druh**

WYJĄTEK!

W wyrazach obcego pochodzenia po literze **s** występuje **h**:

- gdy połączenie **sh** czytamy jak **sz**, np. **show**,

- w wyrazach z przedrostkami **dys-**, **fis-**, np. **dyshonor**, **fisharmonia**.

4

Ćwiczenie

Do poniższych wyrazów proszę wpisać odpowiednią literę - h lub ch.

Przykład:

druhna, domach

oddy__ać; __ata; ku__nia; __rzan; wę__; bla__a; pe__;
s__ody; ci__o; __oroskop; s__nać; __alka; __ustawka;
wa__ać się; wa__larz; __armonia; __omik; brzu__; __irurg;
o__ydne; __aotyczny; o__ota; __asać; __i__otać się; __aczyk

4

Link oraz kod QR do interaktywnej wersji ćwiczenia:

<https://learningapps.org/watch?v=pkxwjkoj25>

4

KLUCZ

oddychać; chata; kuchnia; chrzan; węch; blacha; pech;
schody; cicho; horoskop; schnąć; halka; huśtawka;
wahać się; wachlarz; harmonia; chomik; brzuch; chirurg; ohydne;
chaotyczny; ochota; hasać; chichotać się; haczyk

MAŁE I DUŻE
LITERY

ALE:

Wyjątek stanowią nazwy miesięcy, którymi przenośnie określamy wypadki dziejowe we współczesnej historii Polski, np. **Czerwiec '56**

nazwy obrzędów, zabaw i zwyczajów

np. andrzejki, dożynki, dyngus

nazwy mieszkańców miast, osiedli i wsi

np. chetmianin, paryżanka, żoliborzanin

nazwy wydarzeń lub aktów dziejowych

np. bitwa pod Grunwaldem, bitwa pod Płowcami, druga wojna światowa, hołd pruski

Mają literę piszemy między innymi

przymiotniki jakościowe (odpowiadające na pytanie jaki?, tzn. taki, który poprzez związek z kimś lub też ogólne nawiązanie do jakiejś postaci - czymś się charakteryzuje) utworzone od imion własnych

np. wiek balzackowski

ALE:

możliwe jest pisanie nazw wydarzeń lub aktów dziejowych dużą literą ze względu na uczuciowych

rzeczowniki utworzone od nazw własnych ludzi oraz istot mitologicznych, używane w znaczeniu pospolitym

np. **hamlet** 'człowiek niezdecydowany',
kozak 'taniec',
krezus 'bogacz'

rzeczowniki utworzone od imion własnych, używane jako nazwy pospolite

np. **bajronista** 'poeta, naśladowca Byrona',
kościuszkowiec 'żołnierz Pierwszej Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki'

Dużą literą piszemy między innymi

nazwy mieszkańców krajów,
np. Polka, Czeszka,
Ukrainka

nazwy dynastii, np.
Burbonowie,
Hohenzollernowie,
Jagiellonowie

imiona, nazwiska, przydomki,
pseudonimy i przezwiska
ludzi,
np. Bolesław Prus, Paweł
Jasienica, Pola Negri,
Zbyszko z Bogdańca

przymiotniki dzierżawcze
(odpowiadające na pytanie czyj?,
odnoszące się do właściciela,
autora, twórcy) utworzone od imion
własnych, zakończone na -owski, -
owy, -in, -yn, -ów,
np. dramat Szekspirowski,
poezja Miłoszowa

pierwszy wyraz w jedno-
i wielowyrzowych tytułach
utworów literackich
i naukowych,
np. „Ziemia obiecana”

imiona własne bogów
oraz jednostkowych
istot mitologicznych, np.
Allach (Allah), Zeus,
Cerber, Pegaz, Sfinks

nazwy świąt i dni
świętecznych,
np. Gwiazdka, Boże
Narodzenie, Nowy Rok

imiona własne
zwierząt i drzew, np.
Azor, Kicia;
Dewajtis

nazwy imprez międzynarodowych
lub krajowych, np.
Wielka Orkiestra Świątecznej
Pomocy, XI Międzynarodowy
Konkurs Pianistyczny im.
Fryderyka Chopina,

WYJĄTKI:
Stary Testament, Nowy
Testament, Pismo Święte, Biblia
Tysiąclecia, a także tytuły ksiąg
biblijnych, np. Księga Liczb,
Księga Psalmów

5

Ćwiczenie

Proszę wpisać odpowiednią literę – małą lub dużą.

Przykład:

Chłopcy z VII b kupili swoim koleżankom drobne upominki z okazji Dnia Kobiet.

D/d; K/k

1. Kiedy wybuchła __ruga __ojna __wiatowa, mój dziadek i moja babcia mieli wziąć ślub. D/d; W/w, Ś/ś

2. Mnóstwo __ublinian wzięło udział w uroczystościach z okazji __arodowego __święta __iepodległości. L/l; N/n; Ś/ś; N/n

5

3. Miałam kiedyś psa, który wabił się __ifi. F/f

4. Jednym z bohaterów powieści „__rzyżacy” jest __aćko z __ogdańca. K/k; M/m; B/b

5. W tegorocznej konferencji, która miała zasięg międzynarodowy, wzięli udział __rancuzi, __iemcy, __olacy i __anadyjczycy.

F/f; N/n; P/p; K/k

6. Moja ulubiona powieść to „__yzyfowe __race”. S/s; P/p

7. Wolę __ielkanoc niż __oże __arodzenie. W/w; B/b; N/n

8. Pierwszą panującą dynastią w historii __olski byli __iastowie.

P/p; P/p

5

9. Za najprzystojniejszego __oga spośród greckich bóstw uznawany jest __pollo. B/b; A/a

10. Głównym tematem __sięgi __odzaju są początek ludzkości oraz pochodzenie __arodu __zraelskiego. K/k; R/r; N/n; I/i

11. Ten znany zespół pojawi się w Warszawie tuż przed tegorocznym krajowym finałem __onkursu __iosenki __urowizji, w którym jest jednym z faworytów. K/k; P/p; E/e

5

Link oraz kod QR do interaktywnej wersji ćwiczenia:

<https://learningapps.org/watch?v=pzn7x3bej25>

5

KLUCZ:

1. Kiedy wybuchła druga wojna światowa, mój dziadek i moja babcia mieli wziąć ślub.
2. Mnóstwo lublinian wzięło udział w uroczystościach z okazji Narodowego Święta Niepodległości.
3. Miałam kiedyś psa, który wabił się Fifi.
4. Jednym z bohaterów powieści „Krzyżacy” jest Maćko z Bogdańca.
5. W tegorocznej konferencji, która miała zasięg międzynarodowy, wzięli udział Francuzi, Niemcy, Polacy i Kanadyjczycy.
6. Moja ulubiona powieść to „Szyfrowe prace”.
7. Wolę Wielkanoc niż Boże Narodzenie.
8. Pierwszą panującą dynastią w historii Polski byli Piastowie.
9. Za najprzystojniejszego boga spośród greckich bóstw uznawany jest Apollo.
10. Głównym tematem Księgi Rodzaju są początek ludzkości oraz pochodzenie narodu izraelskiego.
11. Ten znany zespół pojawi się w Warszawie tuż przed tegorocznym krajowym finałem Konkursu Piosenki Eurowizji, w którym jest jednym z faworytów.

Pisownia "nie"
z różnymi częściami
mowy

"NIE" z rzeczownikami piszemy łącznie ✨

PRZYKŁADY

- nieporządek, nieszczęście, niewiedza
- **rzeczowniki odczasownikowe**: niezaglądanie, niepalenie, niebieganie, nieomawianie
- **rzeczowniki utworzone doraźnie**: nieprofesor, niepowieść

Pisownia "nie"
z rzeczownikami

WYJĄTKI

- gdy "nie" jest wyraźnym przeciwstawieniem, piszemy je osobno, np. **nie przyjaciel, ale wróg**
- gdy człon drugi w przeciwstawieniach logicznych pisze się dużą literą, poprawny jest zapis z łącznikiem, np. **nie-Polak, nie-Europejczyk**

"NIE" Z PRZYMIOTNIKAMI
W STOPNIU RÓWNYM
PISZEMY ŁĄCZNIE

PRZYKŁADY

niemiły, niegruby,
nieciekawy,
niesympatyczny,
nieodpowiedni, niedrogi

Pisownia "nie"
z przymiotnikami

WYJĄTKI

1

- jeżeli "nie" jest wyraźnym przeciwstawieniem, piszemy je osobno, np. **nie stary, ale nowy**

2

- jeżeli w przeciwstawieniach logicznych drugi człon pisze się dużą literą, poprawny jest zapis z łącznikiem, np. **nie-Szekspirowski (dramat)**

3

- jeżeli "nie" łączy się z przymiotnikiem w stopniu wyższym i najwyższym, piszemy je osobno, np. **nie miłszy, nie najwspanialszy**

"NIE" PISZEMY

ŁĄCZNIE

- z imiestwami przymiotnikowymi (zakończonymi na -ący, -ny, -ty)

PRZYKŁADY

nieśpiewający, nierozbity, nieubrany

ODDZIELNIE

- z imiestwami przysłówkowymi (zakończonymi na -ąc, -wszy/-wszy)

PRZYKŁADY

nie śpiewając, nie przeczytawszy,
nie usiadłszy

Pisownia "nie"
z przysłówkami

Z przysłówkami utworzonymi od
przymiotników

w stopniu równym
"nie" piszemy
łącznie

PRZYKŁADY

nieprzyjemnie, niemiło,
niedobrze, niespokojnie

Z przysłówkami utworzonymi od
przymiotników

w stopniu wyższym
i najwyższym "nie"
piszemy oddzielnie

PRZYKŁADY

nie przyjemniej, nie milej,
nie lepiej, nie najlepiej

Z przysłówkami nieutworzonymi od
przymiotników

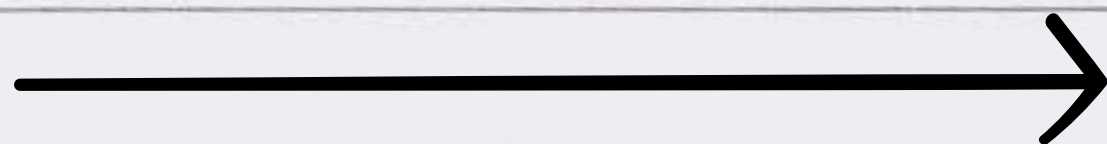
"nie" piszemy
oddzielnie

PRZYKŁADY

nie bardzo, nie tylko,
nie wszędzie

"NIE" Z CZASOWNIKAMI PISZEMY

OSOBNO

PRZYKŁADY

nie wiem, nie umiem,

nie potrafię,

nie śpię, nie jem, nie oddycham

"NIE"
Z CZASOWNIKAMI

"NIE" Z LICZEBNIKAMI PISZEMY
ODDZIELNIE
PRZYKŁADY
*nie trzy, nie piąty,
nie pierwszy, nie pół*

ALE:
niejeden 'wielu'

"NIE" Z ZAIMKAMI PISZEMY
ODDZIELNIE
PRZYKŁADY
*nie my, nie ty,
nie mój, nie nasze*

ALE:
nieco
niejaki
niektórzy

"NIE" Z WYRAŻENIAMI
PRZYIMKOWYMI
PISZEMY ODDZIELNIE
PRZYKŁADY
*nie dla nas, nie z tobą,
nie w parku,
nie za długo ('niezbyt długo')*

ALE:
niezadługo
'wkrótce'

6

Ćwiczenie

Proszę zapisać przeczenie „nie” łącznie lub rozdzielnie.

Przykład: Nie lubię poniedziałków.

1. ___wiem, czy powinnam się zgodzić na tę propozycję.
2. To ___przyjaciel, ale wróg.
3. ___przyjaciel zbliżał się do bram zamkowych.
4. ___możesz narażać się na takie ___bezpieczeństwo.
5. Ten chłopiec jest bardzo ___sympatyczny.

2

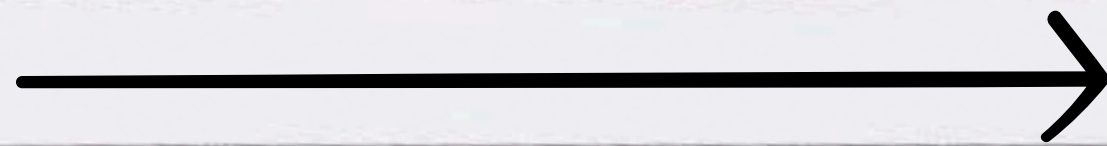
6. Zdaję sobie sprawę, że jestem dla ciebie ___najmilsza.
7. Wiem, że wyrządzałam ci ___małą, ale dużą krzywdę.
8. Po jego słowach zrobiło się bardzo ___przyjemnie.
9. ___zadługo wyjadę na wakacje.
10. ___bardzo go lubię.
11. ___jeden uczeń chciałby dostać ze sprawdzianu z matematyki piątkę.
12. ___dla mnie są restrykcyjne diety!
13. ___którzy bohaterowie z tej powieści nawiązują do postaci rzeczywistych.
14. Możesz zagrać w tę grę, ale ___za długo.
15. Wykazałeś się ___małą odwagą.
16. Dlaczego jesteś jeszcze ___ubrany? Zaraz musimy wyjść z domu.
17. ___wiedząc, którądy dojsć do szkoły, zdecydowałam, że skręcę w lewo.

2

KLUCZ

1. nie wiem; 2. nie przyjaciel, ale wróg; 3. nieprzyjaciel; 4. nie możesz, niebezpieczeństwo; 5. niesympatyczny; 6. nie najmilsza; 7. nie małą, ale dużą; 8. nieprzyjemnie; 9. niezadługo; 10. nie bardzo; 11. niejeden; 12. nie dla mnie; 13. niektórzy; 14. nie za długo; 15. niemają; 16. nieubrany; 17. nie wiedząc.

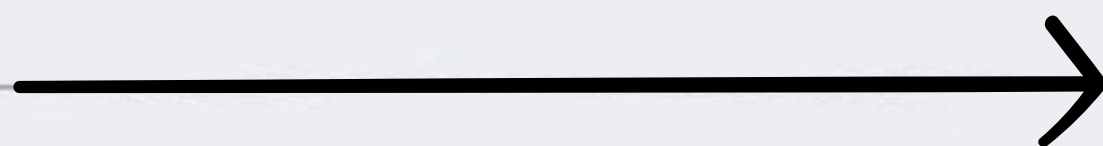
PISOWNIA ŁĄCZNA

- dawne połączenia przyimkowe (obecnie zrosty), np. *wpośród, dokola, wszere, wzwyż*
- wyrażenia typu: *cogodzinny, comiesięczny, cotygodniowy, codziennie*
- z przedrostkami, np. arcy-, mini- np. *arcymity, arcydobrze, arcybiskup; minispódniczka, minirozmówki*

PISOWNIA ŁĄCZNA

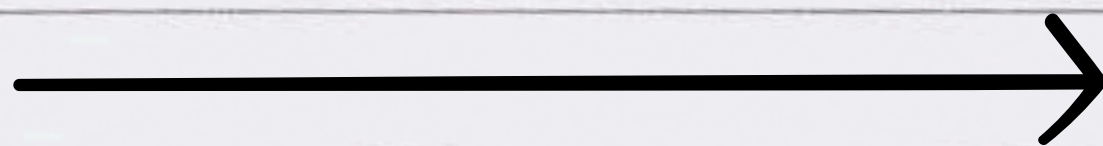
Przymiotniki złożone, w których główne znaczenie zawarte jest w członie drugim, natomiast człon pierwszy określa bliżej to znaczenie, np.

jasnoniebieski 'niebieski o jasnym odcieniu',
ciemnoszary 'szary o ciemnym odcieniu',
późnojesienny 'dotyczący późnej jesieni'

PISOWNIA ODDZIELNA

Wyrażenia, w których pierwszy człon jest przysłówkiem, a drugi imięstwowem odmiennym lub przymiotnikiem określanym przez ten przysówek, np. **biało nakrapiany, świeżo malowany, nowo przyjęty**

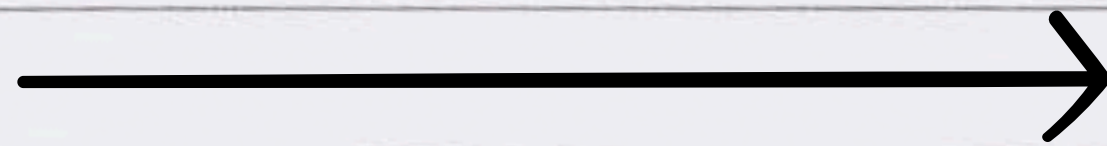

Wyjątek!

Gdy składniki tych połączeń nie wykazują doraźnej cechy obiektu, do którego się odnoszą, lecz stanowią o jego trwałej właściwości
np. **krótkowidzący** (o kimś z wadą wzroku), **niskostodzony**

PISOWNIA ODDZIELNA

- wyrażenie *w tę i we w tę*
- złożenie *na pół rozcięty* 'niecałkowicie rozcięty', *na pół ukryty* 'częściowo ukryty'

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Projekt "Śladami pisarzy i poetów Lubelszczyzny" jest finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach Programu Promocja Języka Polskiego.

This project has been supported by the Polish National Agency for Academic Exchange under the Promocja Języka Polskiego programme).

